

Director,
XEVI XIRGO

Subdirectors,
CARLES RIBERA,
LLUÍS MARTÍNEZ,
MANUEL CUYÀS,
PEPA MASÓ

SECCIONS:
Política, ANNA SERRANO; Europa-Món, PILAR ESTEBAN;
Economia, JOAN ARMENGOL; Opinió, TONI BROSA; Societat, CARLES SABATÉ;
Catalunya, JOAN RUEDA i RICARD PALOU; Cultura i Espectacles, JAUME VIDAL;
Suplement Cultura, DAVID CASTILLO; Comunicació, GEMMA BUSQUETS;
Disseny, RAMON BUCH; Fotografia, ANDREU PUIG;
Documentació, CARME TORNS; Delegada a Madrid, MONTSE OLIVA;
Tancament, ANTONI DALMAU; Llengua, QUIM PUIGVERT;
President del Consell Editorial, VICENT SANCHIS

REDACCIÓ I SEU SOCIAL:
Tàpies, 2 - 08001 Barcelona

CENTRALETA Tel. 93 227 66 00
ADREÇA INTERNET: <http://www.elpuntavui.cat>
SERVEI D'ATENCIÓ AL CLIENT Tel. 972 18 64 80
FAX Tel. 972 18 64 40

EDITA: CORPORACIÓ CATALANA DE COMUNICACIÓ, S.L.
PUBLICITAT: HERMES COMUNICACIONS, S.A.
Santa Eugènia, 42. 17005 Girona.
Tel.: 972 18 64 35 - Fax.: 972 18 64 10

IMPRESSIÓ: Gráficas de Prensa Diaria. DIFUSIÓ CONTROLADA PER L'OJD.

Als efectes del que preveu l'article 32.1 paràgraf segon de la LPI, Corporació Catalana de Comunicació SL s'oposa expressament a la utilització de qualsevol contingut d'aquest diari amb la finalitat de fer ressenyes o revistes de premsa amb fins comercials (press-clipping) sense comptar amb l'autorització prèvia de Corporació Catalana de Comunicació SL.

CADASCÚ, A LA SEVA
MANERA, APORTARÀ
RIQUESA A LA NACIÓ

Francesc
Torralba

Director de la Càtedra
Ethos de la Universitat
Ramon Llull

LA COLUMNA

'Crear capacitats'

Una de les veus més sòlides de la filosofia americana contemporània és Martha C. Nussbaum (1947). Recentment ha estat distingida amb el Premi Príncep d'Astúries d'Humanitats, agafant la torxa de Howard Gardner, el pare de les intel·ligències múltiples. Nussbaum té una sòlida formació en filosofia grega i coneix a fons autors moderns i contemporanis, però, a la vegada, és una intel·lectual activa que pren posició en conflictes i dilemes importants de la societat contemporània. La podríem definir com *une philosophe engagée* tot i que aquesta expressió ha quedat ja força en desús. Forma part de la complexa i bella constel·lació de grans filòsofs que ha donat el segle XX: Edith Stein, Maria Zambrano, Simone Weil, Hannah Arendt, Simone de Beauvoir i Agnes Heller. A la vegada, però, manté posicions molt distants respecte a algunes d'elles pel que fa a la seva reflexió sobre la condició femenina.

EN ELS DARRERS ANYS ha donat a conèixer tesis valuoses sobre les necessitats, les capacitats i les emocions humanes que poden ser especialment útils per afrontar la crisi global que estem patint. De fet, una de les seves aportacions més interessants ha estat realitzada amb el premi Nobel d'Economia Amartya Sen. En un dels seus llibres, *Crear capacitats*, defineix l'ésser humà com una síntesi de necessitats i de capacitats i entén que un govern

just i intel·ligent respon a les necessitats dels ciutadans amb eficiència i justícia, però, a la vegada, potencia les seves capacitats, perquè sap que, degudament desenvolupades, són una vertadera riquesa per al país.

LES CAPACITATS SÓN POTÈNCIES innates en la persona, són qualitats que les fan especialment valuoses si són degudament exercitades. Capacitar les persones per fer allò que estan cridades a fer i donar-los la possibilitat de posar-ho en funcionament és la funció de les administracions. S'expressa amb una paraula de difícil traducció: *empowerment*. La crisi no es resol esperant que passi, menys encara, esperant que els altres la resolguin amb una vareta màgica. Hi ha una coresponsabilitat en joc. Alguns tenen facultats decisòries, altres tenen menys marge de manobra, però solament es pot afrontar si cadascú activa al màxim nivell les seves capacitats, aquelles que té tan guardades en

El sistema ha de garantir que totes les persones puguin desplegar les seves capacitats

el seu fons que ni tan sols ell és capaç de reconèixer. Les capacitats s'activen quan hi ha una situació que ho exigeix, una circumstància que posa els ciutadans en incertesa i en vulnerabilitat.

EN CIRCUMSTÀNCIES d'aquest tipus, ens redescobrim a nosaltres mateixos i veiem que som capaços de fer el que no creïem realitzable. La crisi no es resol amb la mirada nostàlgica, fixada en tot allò que teníem i ja no tenim o bé en tot allò que érem i ja no som. No tenim l'Estat del Benestar que ens pensàvem tenir, ni som tan rics com ens havien fet creure, però hi ha un munt de capacitats en cada ésser humà per descobrir i posar en marxa.

CADASCÚ, PERÒ, TÉ LES SEVES. Són inherents i no es poden imposter. En català ho diem d'una manera molt clara: d'allà on no n'hi ha, no en raja. El drama, però, és creure que no n'hi ha quan, de fet, n'hi ha. Aquesta mirada victimista, derrotista del ciutadà que limita a llepar-se les ferides de guerra a la cuina de casa seva mentre renga del món, no estimula les capacitats. Ens cal, en primer lloc, prendre consciència de les capacitats. Ens cal, en segon lloc, saber-les identificar i, en tercer, potenciar-les. El sistema ha de garantir que tots i totes puguin desplegar les seves capacitats i no ha de posar traves ni dificultats al desplegament d'aquestes capacitats, perquè cadascú, a la seva manera, aportarà riquesa a la nació.

El Joan i l'Ernest

Ignasi
Riera

Escriptor

La mort d'una persona amiga activa la porta de totes les nostàlgies i de tots els penediments. T'adones que no has viscut sol i que la persona amiga que fa 'mutis' pel prosceni s'acaba d'endur tota la resta d'actrius i d'actors que representaven, i tu entre la resta, una escena més de la gran comèdia. I tot això ho dic perquè fa un parell de setmanes que va morir Joan Leita, i demà farà onze anys que va morir, quan acabava de fer el cim del Montblanc, el periodista Ernest Udina. Tots dos havien estat jesuïtes i grans amics, tots dos estimaven les dones de casa i se sentien estimats per elles. A tots dos els agermanava la passió per la música clàssica i una curiositat intel·lectual, ben poc acadèmica, fins al punt de poder afir-

Tots dos havien estat jesuïtes

mar que eren uns *outsiders* en un país de presumptes savis 'en nòmina'.

Si l'Ernest era de les persones més ben informades sobre política internacional, i era capaç de projectar aquests coneixements a la complexa realitat catalana —*Quo vadis, Catalònia?*— continua sent un dels llibres més lúcids sobre les possibilitats del nostre més enllà col·lectiu—, Joan Leita va ser l'herètic, el 'renegat', pedra d'escàndol en el món de la teologia... que els 'progres postconciliars' havien pintat amb tinta evanescent. Quan Leita publica, encara el 1969, *El fonament irreligiós de l'Església*, i poc temps després *L'anti-evangeli*, 'altres' fonaments trontollen: Leita és expulsat de la Companyia de Jesús i des del bisbat li demanen que es doni de baixa pel que fa a la seva condició de *sacerdos in aeternum*. Ell, tot amb tot, no creu legítimes les autoritats eclesiàstiques que el volen fora... i per això mor com el darrer 'renegat'. A partir d'aleshores va sobreviure, a estones en estat de misèria extrema, com a traductor sobretot del grec clàssic i de l'alemany, però també de l'anglès i de l'italià. Quin homenatge ha rebut el traductor al català dels diàlegs de Plató, dels textos d'Aristòtil o de Kant o de Nietzsche o de Freud o de la *Fenomenologia de l'esperit* de Hegel? És així com Catalunya tornarà a ser rica i plena? A qui hem de dir: 'endarrere aquesta gent tan ufana i tan superba'?

LA
PUNXA
D'EN
JAP

Joan
Antoni
Poch

